

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України „Про внесення змін до Кримінального кодексу
України щодо відповідальності за викрадення дитини одним з батьків”

ініціатори законопроекту – народні депутати України
Лубінець Д. В., Мінько С. А., Мазурашу Г. Г., Скороход А. К. та інші

реєстраційний номер 5549 від 21 травня 2021 р.
(перше читання)

1. Законопроект не підтримується.

2. Метою законопроекту є вдосконалення законодавчого механізму відповідальності за викрадення дитини одним з батьків шляхом внесення змін до статті 146 Кримінального кодексу України „Незаконне позбавлення волі або викрадення людини”.

Законопроектом пропонується передбачити кримінальну відповідальність за незаконне позбавлення волі або викрадення дитини одним із батьків, яка знаходилась на законних підставах в іншого з батьків (у тому числі вчинене з корисливих мотивів, щодо двох чи більше дітей або за попередньою змовою групою осіб, або способом, небезпечним для життя чи здоров'я дитини, або таке, що супроводжувалося заподіянням дитині фізичних страждань, або із застосуванням зброї, або здійснюване протягом тривалого часу) у вигляді обмеження волі на строк до шести років або позбавлення волі на той самий строк.

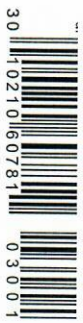
Згідно з Конвенцією про права дитини, прийнятою Генеральною Асамблеєю ООН та ратифікованою Україною у 1991 році, її держави-учасниці забезпечують, щоб дитина не розлучалася з батьками всупереч їхньому бажанню, за винятком випадків, коли компетентні органи згідно із судовим рішенням визначають відповідно до застосовуваного закону і процедур, що таке розлучення необхідне в якнайкращих інтересах дитини.

Сімейним кодексом України передбачено, що здійснення батьками своїх прав має ґрунтуватися на повазі до прав дитини і її людської гідності та не суперечити інтересам дитини.

Однак частими є випадки, коли батьки з різних мотивів переховують дитину, змінюють місце її проживання, перешкоджаючи іншому з батьків у підтриманні з нею особистого контакту і вчиняючи при цьому агресивні дії. Така поведінка не завжди зумовлена піклуванням про інтереси дитини, яка зазвичай стає об'єктом маніпулювань і з'ясування стосунків між батьками, зазнає стресу, душевних, а також фізичних страждань.

З урахуванням викладеного вважається доцільним удосконалення законодавства у частині посилення відповідальності батьків за порушення прав і законних інтересів дітей при вирішенні спорів щодо місця їх проживання, участі у вихованні.

Водночас у запропонованій законопроектом нормі не враховано нижчевикладене.

Стаття 162 Сімейного кодексу України регулює питання, пов'язані з відповідальністю не тільки за викрадення дитини як за кримінальний злочин, а й за самочинну зміну місця її проживання (дитина може бути згодна із цим (не заперечувати) на момент здійснення діяння). Ці поняття не є тотожними.

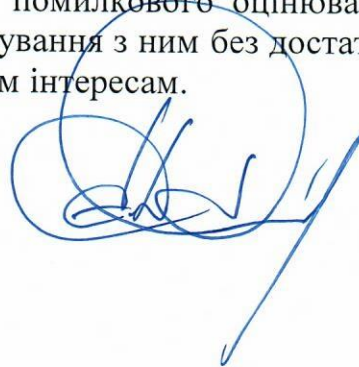
Прийняття законопроекту без внесення змін до вищезазначеної статті може спричинити проблему неоднозначного тлумачення відповідних понять.

При цьому потрібно зазначити, що стаття 162 Сімейного кодексу України передбачає не визнання особи винною у порушенні прав дитини, а повернення дитини за попереднім місцем проживання без позбавлення при цьому того з батьків, який здійснив відповідну самочинну дію, жодних прав, у тому числі права на подальше звернення до суду щодо визначення місця проживання дитини разом із ним.

Також варто зауважити, що статтею 154 Сімейного кодексу України визначено право батьків на самозахист своєї дитини. При цьому трапляються ситуації, коли той із батьків, що самовільно змінив місце проживання дитини, впевнений, що дитині загрожує небезпека і що він діє в її найкращих інтересах. У такому разі безапеляційним притягненням того з батьків, хто самочинно змінив місце проживання дитини, до кримінальної відповідальності у вигляді обмеження або позбавлення волі (навіть за умови помилкового оцінювання ним загрози) може порушитись право дитини на спілкування з ним без достатніх на це підстав, що у свою чергу, суперечить її найкращим інтересам.

Перший заступник Міністра

_____ 2021 р.

Євген КОТИК

